

Församlings- BLADET

Nora, Tärnsjö • Vittinge • Västerlövsta
Huddunge • Enåker • Östervåla • Harbo

NR 3 2020

Renässans för
brudkronor?

Från Klens till Tärnsjö

Genom att följa den gamla
järnhandeln får vi en bild av
hela Tärnsjös historia.

Tema allhelgona

- ATT LÅTA SORGEN TA TID
- FÖRSTA HJÄLPEN VID SORG
- GRAVSKÖTSEL STEG FÖR STEG

Smittskydd enligt Luther

”Jag ska be Gud om att barmhärtigt skydda oss. Sedan ska jag hjälpa till att röka ut och rena luften, administrera medicin och själv ta den. Jag ska undvika platser och personer där min närvaro inte behövs för att inte bli smittad och därmed smitta andra, och på så sätt orsaka deras död till följd av min försumlighet.

Om Gud skulle vilja ta hem mig så vet han hur och var han finner mig, och att jag har gjort vad han förväntat av mig. Således är jag inte ansvarig för vare sig min egen eller andras död. Om däremot min granne behöver mig kommer jag inte undvika vare sig någon plats eller person, utan kommer att gå (till dem) i frihet utifrån vad jag angett ovan.

Se detta är en sådan gudfruktig tro eftersom den varken är fräck, tanklös eller felaktigt frestar Gud.”

LUTHER'S WORKS VOL 43, SIDAN 132

Den här våren och sommaren har sett annorlunda ut. Vi har distanserat oss från varandra och vi har sett människor med munskydd, handskar och till och med hinkar på huvudet. Rädslan har lamslagit inte bara Sverige utan hela världen. Även i kyrkan har vi fått begränsa vår verksamhet. Vi har inte kunnat ha vår ordinarie verksamhet med soppluncher, syföreningar, vigslar, dop m m. Vi har alla varit tvungna att inte bara skydda oss själva utan även varandra.

Vi måste ta detta virus på största allvar och hålla ut även i höst. Men vi anar en ljusning, och så länge får vi försöka se allt det positiva som covid-19 faktiskt också fört med sig. Vi ställer *om* istället för att ställa *in*, vi är rädda *om* istället för rädda *för* varandra och kyrkan finns på plats med sin verksamhet på ett annat sätt. Tillsammans hittar vi sätt att ta oss igenom

detta prövningens år. Och som i alla tider står kyrkan fast och trygg med det glada budskapet om Jesus Kristus som bär genom evigheten.

Ovan använder jag mig av Luthers egna ord som svar på hur vi ska förhålla oss till pandemin. År 1527 spred sig böldpesten i Wittenberg. Universitetet och andra institutioner hade stängt ner. Folk flydde för livet. Stora mängder av de som stannade kvar dog i pesten. Luther fick starka påtryckningar att fly och sätta sin familj i säkerhet. Flera präster efterfrågade ett offentligt uttalande av Luther om vad som var rätt och gudfruktigt att göra i denna situation. Hans svar är vägledande även idag.

Guds frid önskar jag dig!

Katarina Björklund
kyrkoherde i Västerlövsta

Innehåll

LEDARE: SMITTSKYDD ENLIGT LUTHER 02

KONTAKTUPPGIFTER 04

KRÖNIKA: EN TID ATT LE, EN TID ATT SÖRJA 05

NORAS SIDOR 06-11

VITTINGES SIDOR 12-15

VÄSTERLÖVSTAS SIDOR 16-23

ÖSTERVÅLAS SIDOR 24-32

STÄLL UPP I KYRKOVALET! 33

ACT: KAFFE MED HOPP! 34

KORSORD 35

FÖRSTA HJÄLPEN VID SORG 36

En del av vår verksamhet sker i samarbete med Sensus studieförbund

sensus

Svenska kyrkan

Församlingsbladet ges ut gemensamt av Nora församling, Vittinge församling, Västerlövsta pastorat och Östervåla-Harbo pastorat.

ANSVARIG UTGIVARE: Bengt Bengtsson

LAYOUT/RED: Linnea Dunér, Emma Johansson, Elin Johansson

OMSLAGSFOTO: Pixabay.com **TRYCK:** Elanders Sverige AB

UPPLAGA: 7 500 **DISTRIBUTION:** PostNord

VÄLKOMMEN ATT KONTAKTA OSS!

Ring kansliet/expeditionen eller besök respektive hemsida för ytterligare kontaktuppgifter.

NORA (TÄRNSJÖ)

I Nora har det firats gudstjänst varje söndag i minst 800 år. I dag har Nora drygt 2 100 församlingsbor. Vi är en liten församling med en stor verksamhet. Kyrkan i Tärnsjö vill bygdens bästa och uppmuntrar till lokalt engagemang. Utöver ordinarie verksamhet driver församlingen en bensinmack med biltvätt samt en begravningsbyrå.

ADRESS Kyrkvägen 18, 740 45 Tärnsjö
TELEFON 0292-500 09
ÖPPETTIDER tis-ons 10-12, tors 17-20
KYRKOHERDE Bengt Bengtsson 0292-502 80
MUSIKER Pia Sundström 0292-502 85
NORAS ARK 0292-502 57
VÄRDINNA/KÖK 0292-500 04
VAKTMÄSTERI 0292-502 83
nora.tarnsjo.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/noratarnsjo
www.facebook.com/noratarnsjo

VITTINGE & MORGONGÅVA

Våra 2 600 församlingsbor finns framför allt i Vittinge och Morgongåva. Vår kyrka ligger i det öppna landskapet mellan de båda orterna. I personalen är vi sex året runt-anställda. Vårt arbete präglas av kreativitet och nytänkande, vilket inte minst märks under Fest i Hebyveckan, då vi brukar anordna ett stort antal evenemang.

ADRESS Vittinge prästgård 244
744 95 Vittinge
TEL, TELEFONTID 0224-620 37, mån-tors 10-12
BESÖKSTID tis & tors 9-12
KYRKOHERDE Marcus Åstrand 0224-620 25
eller 070-241 55 42
MUSIKER Inga-Britt Thalín 0224-620 51
BARN/UNGDOM Johannes Risberg 0224-620 47
VAKTMÄSTERI Kikki Wappsell 0224-620 69
vittinge.forsamling@svenskakyrkan.se
svenskakyrkan.se/vittinge, facebook.com/vittingekyrka

VÄSTERLÖVSTA, HUDDUNGE, ENÅKER

Västerlovsta pastorat består av församlingarna Västerlovsta, Enåker och Huddunge med totalt ca 4 600 invånare. Vi har en rik verksamhet och stort ideellt engagemang. Pastors-expeditionen finns i den f d prästgården intill Västerlovsta kyrka i Heby samhälle. Därutöver finns Huddunge kyrka, Enåkers kyrka samt Huddunge kyrkoruin.

ADRESS Skolgatan 6, 744 31 Heby
TELEFON 0224-341 90
ÖPPETTIDER mån-tors 10-12,
tis & tors även 13-15
KYRKOHERDE Katarina Björklund 0224-341 71
DIAKON Christina Teinler 0224-343 91
MUSIKER Margarita Långberg 0224-341 43
BARN/UNGDOM Malin Ekstam 0224-341 44
VAKTMÄSTERI Lars-Göran Sjöling 0224-341 82
vasterlovsta.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/vasterlovsta
www.facebook.com/VasterlovstaPastorat

ÖSTERVÅLA-HARBO

I Östervåla-Harbo pastorat är vi ca 4 400 personer, uppdelade på två samhällen och en massa små byar. Vi har tre kyrkor: Östervåla, Harbo och Aspnäs gårdskyrka, samt en lägergård: Aspnäsgården. Vi är fjorton anställda i pastoratet: ett härligt gäng som varje dag gör sitt bästa för att tjäna församling och kyrka.

BESÖKSADRESS Kyrkvägen 10 A, Östervåla
POSTADRESS Ågårdén, 740 46 Östervåla
TELEFON 0292-223 60
ÖPPET EXPEN tis 10-12, tors 17-20, fre 10-12
BIRGITTAGÅRDEN tors 12-14
KYRKOHERDE Cecilia Jansdotter 0292-223 74
ostervalaharbo.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/ostervalaharbo

En tid att le, en tid att sörja

Jesus sade: "Jag är med dig alla dagar till tidens slut." Eller som det står i Ulf Nilssons underbara barnbok *En ängel vid din sida*: "Jag är alltid, alltid med dig, du är aldrig, aldrig ensam." När någon dör ifrån oss, någon som vår trygghet hänger ihop med, någon som alltid har funnits, då kan det där vara svårt att tro.

DET KAN BLI SÅ ENSAMT i saknaden att de där orden inte betyder något. Det finns ingen plats för dem. Och när det gått ett tag verkar det som att livet inte ger någon plats för sorgen heller. Allt ska bli som vanligt igen. Forna tiders sorgear hade det goda med sig, att detta år måste inget vara som vanligt. Hur lång tid har vi på oss nu innan vi förväntas rycka upp oss? Ibland kan jag tänka att den tiden är för kort.

Så varför skulle vi låta Gud ta tid och plats i våra liv, när vi inte ges tid att sörja klart?

Det finns en kontakt i telefonboken i min mobil som det inte går att ringa längre. Numret har ingen abonnent. Ett tag kunde jag ringa och höra rösten på telefonsvararen. När den försvann gjorde det så ont. Men kontakten finns kvar. Kanske borde jag ta bort den, men när jag försöker står det i mobilen: *Radera pappa-kontakten?* Och det går liksom inte.

Känner ni igen det? Han har varit död länge nu. Hans aska ligger under en gråbrun höstkyrkogård. Men han borde stå och laga sin goda kycklingcurry med en whiskypinne i handen. Jag skulle vilja åka till graven oftare, men tiden räcker inte till. Det är sällan vi låter sorgen ta tid och plats.

När någon dör ifrån oss möter vi ofta förståelse och omsorg den första tiden. Det är bra. Men när det gått ett tag ska allt vara som vanligt igen. Vi ska fungera på jobbet, bland vännerna ... Och det gör vi ju, eller hur! Vi skratrar och lagar mat, jobbar och går på promenad, och tycker att livet är riktigt bra. Fastän sorgen och saknaden finns kvar får den ingen rättmätig plats i det vanliga livet.

Men det är inte som vanligt. Något är fortfarande oåterkalleligt förändrat. En pusselbit är borta, en säng är tom, ett mobilnummer avstängt.

Och rätt som det är vältrar sig saknaden över en. Som ett slag i magen eller en värk i halsen. För mig händer det ofta i bilen, märkligt nog, kanske för att jag är ensam där och tankarna

hinner ifatt. Där i bilen, med blinkers på vid någon busshållplats gråter jag mot ratten och känner mig ensamast i världen. Den tid och plats livet inte ger sorgen, tar sig sorgen själv.

"Jag är alltid, alltid med dig, du är aldrig, aldrig ensam ...", viskar det ur motorljudet.

I Predikaren i Bibeln står det: "Allt har sin tid, det finns en tid för allt som sker under himlen, en tid för födelse, en tid för död, en tid att gråta, en tid att le, en tid att sörja, en tid att dansa ..."

Men i Bibeln, och här i kyrkan, tänker man sig inte tiden som linjär, som en linje med klart avstyckade perioder. Vi tänker oss den som cirkulär, som en cirkel, där allt hänger samman. Och var sak har sin rättmätiga plats i den snurriga cirkel som är livet. Inget ska bli bortträngt av något annat, även sorgen och saknaden har sin plats, sin tid i det vanliga.

Allhelgona är en tid när vi får låta sorgen ta sin tid och plats i våra liv, i ritens form. Det finns något rituellt över besöket i blomsteraffären där krans och gravljus inhandlas, och över vandringen till kyrkan, till graven eller minneslundan. Tårarna får rinna, och vi får berätta: tänk när han sade så eller tänk vad hon tyckte om det ... Och så förvandlar vi den gråbruna höstkyrkogården till ett ljushav, där varje ljus berättar om kärlek, om saknad och om hopp. "Jag är alltid, alltid med dig, du är aldrig, aldrig ensam ..."

Inne i kyrkan får vi höra namnen på dem vi saknar och sörjer läsas upp, och vi tänder ljus. Vi ger sorgen en plats, ett rum som måste erkännas av livet. Ett extra ljus tänder vi sist varje allhelgona. För de namn vi inte nämner idag, för de människor vars namn har lästs förut, eller på andra ställen, men som våra hjärtan ännu värker efter.

Och jag vet att mellan varje namn som läses, mellan varje ljus som tänds, anas en viskning till den som sörjer: "Jag är alltid, alltid med dig, du är aldrig, aldrig ensam."

Cecilia Jansdotter,
kyrkoherde i Östervåla-Harbo

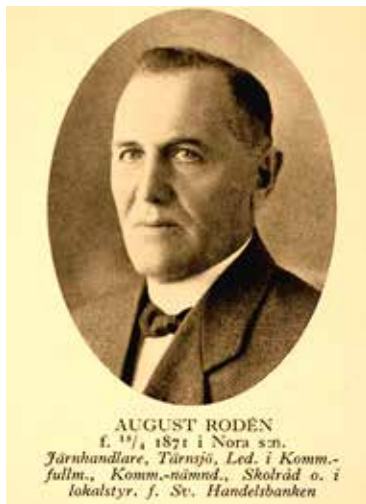
Från Klens till Tärnsjö

Vi är Nora församling, men samhället heter Tärnsjö, tidigare Klens. Här berättas historien om hur Tärnsjö växte fram, med tonvikt på "gamla järnhandeln".

Fram till 1700-talet hette vår hembygd enbart Nohra och namnet kom till på 1200- eller 1300-talet då kyrkan byggdes på *Nohret** mot *Dalälwen*. På den tiden var det ingen tätort, men man ansåg att kyrkan skulle byggas centralt för att gynna alla boende i socknen.

Sent 1600-tal inflyttade en snickare, Petter Kleen från Östergötaland tillsammans med sin hustru Karin Persdotter och byggde upp ett torp på bekvämt avstånd från kyrkan. Detta torp blev sedan allmänt kallat för Kleenstorpet eller Klensbo. Dessvärre blev hela familjen med barn offer för pesten 1710, men namnet levde kvar i nästan 200 år och hos många äldre ända in på mitten av 1900-talet.

I slutet av 1800-talet blev det tal om att bygga järnväg genom socknen. Då hade man svårt att tänka sig "stationen vid Klens". En av de tidigare boningarna fanns då vid Tärnsjön och kallades för Tärn, vilket klingade betydligt bättre än namnet Klens,

PIONJÄR. August Rodén var en föregångare vad gällde tekniska landvinningar och bidrog därmed till Tärnsjös utveckling.

så man hämtade det nya namnet Tärnsjö därifrån.

Efter att järnvägen invigdes den 29 juni 1901, utvecklades Tärnsjö till en tätort med hög social standard. Detta berodde till stor del på järnhandlare August Rodén, som startade sin affärsverksamhet 1899. Han inte bara servade

bönderna med maskiner och redskap, utan satte även bygden på hjul genom att under många år sälja ett stort antal trampvelocipeder. Han var också återförsäljare av Nordstjernen motorvelociped med 2.3/4 HK samt NAG och STAR automobiler.

Att Rodén var före sin tid kan man förstå då han inte lyckades sälja någon bil till oss Norabönder, som fortfarande satte större tilltro till hästen. Däremot sålde han ofta cyklar i partier om fem eller tio stycken till handlare i Östervåla, Hedesunda och andra orter. Rodén, som själv var intresserad av dessa självgående automobiler, förstod ganska snart "att det var framtiden" och införskaffade, som en av de första i socknen, en sådan skapelse några år in på 1900-talet.

Han förstod att det fanns stora möjligheter och potential i att bedriva affärsverksamhet när järnvägen kom till, och när han 1906 byggde sin nya järnhandel med virke från det nyligen rivna apoteket i Lakbäck blev han stor

ÖVERLÅTELSE. I Sala Allehanda kunde man i september 1930 läsa detta tillkännagivande.

GATUVY. Järnhandeln och Stationsgatan med tröttoarer.

HANDLARE. Erik Schedin med expedit och ett par kunder. En del av utbudet av lantbruksmaskiner är utställt för att locka kunder. Bindbommen till höger har säkert plats för ett tiotal hästar, så parkeringsmöjligheterna var goda. Ofta marknadsförde man sig genom att visa sitt utbud via emaljskyltar som sattes upp på vägg och dörrar. Tittar man noga till vänster om dörren så sitter en emaljskylt där.

i regionen och levererade varor långt utanför Noras gränser. Till att börja med sålde han mycket annat än bara lantbruksmaskiner och trampcyklar, t ex mjöl, utsäde, bränsle, oljor m m.

När Tärnsjö hade nått sin kulmen fanns det elva cafeér, fyra banker, fyra bensinstationer, tre järnhandlare, apotek, mejeri, polisstation och mycket mera.

Efter mer än 30 år i branschen

kände August Rodén att det var dags att varva ner och lät Erik Schedin överta rörelsen. Erik Schedin drev affärsrörelsen i 16 år. Eftersom Erik var jaktintresserad införlivade han skjutvapen i försäljningsprogrammet, och säkert finns det personer som än idag kommer ihåg bränslepumpen och plåtskjulet som servat många motorfordonsägare under lång tid.

Bertil Björklund tog över järnhandeln 1946 och efter honom sonen Arne. Som sista järnhandlare i Tärnsjö var det Arnes son Mats som drev butiken. År 2000 stängdes Tärnsjö Järnhandel för gott efter 100 års betjäning av Norabor och andra.

Jakob Martinell

*Nor = smalt vattendrag eller sund som förenar två öppna vattenpartier.

VAD HÄNDER VID GAMLA JÄRNHANDELN I TÄRNSJÖ?

Just nu är Tärnsjös gamla järnhandel en byggarbetsplats och det ser inte alltför trevligt ut. Men vi lovar, det blir bättre! Vi började med att renovera lägenheterna på övervåningen. I den tidigare affärsdelen på bottenvåningen byggs nu lägenheter. Det blir en 3:a och två 2:or, var och en med separat ingång. Byggnationen beräknas vara klar i slutet av november och hittills har allt gått enligt tidplanen. Parkering är planerad mot Metallvägen. Exteriören mot Kyrkvägen blir som på bilden.

Varför har Nora församling ett fastighetsbolag? Kyrkans Fastigheter i Tärnsjö AB bildades 2019 i samband med att möjligheten att köpa gamla järnhandeln uppkom. Det var ett önskemål från församlingsmedlemmar att köpa järnhandeln och bygga lägenheter. Kyrkan vill vara med och bidra till en levande bygd. Utan en levande bygd har vi heller ingen levande församling.

Vi har fått frågor om vad som händer med den gamla butiksindredningen. Den togs varligt omhand och finns nu i Värmland. I församlingshemmets entré finns anslag för den som vill veta mer. Kontakt till fastighetsbolaget: 070-799 07 65 eller info@kyrkansfastigheter.se.

Sonia Johansson

Kyrkan, kyrkogården och Noras Ark blir finare

Under våren och sommaren har Nora kyrka och Noras Ark fått en ansiktslyftning, men en del arbete återstår. Kyrkogården får nya lampor och vissa gravar utmärks som extra intressanta.

KYRKAN OCH ARKEN MÅLAS

Som ni säkert sett har kyrkan fått höga byggställningar runt hela fasaden och inplastade ytterdörrar och fönster. Under sommaren och hösten tvättas, putsas och målas kyrkan utvändigt för att bli riktigt vit och fin igen. Invändigt är det ingen skillnad och vi har gudstjänster, begravningar, vigslar och dop som vanligt (med max antal personer enligt gällande regler). Arbetet beräknas vara klart i oktober.

Redan nu har Noras Ark blivit rödare. Vi har oljat och målat både Noras Ark och lekparken under sommaren. Arbetet blir helt färdigt under hösten.

NY BELYSNING PÅ KYRKOGRÅRDEN

Under vintern och våren grävdes det på kyrkogården och den nya belysningen har börjat installeras. Under hösten kommer hela kyrkogården att lysa, inga mörka platser mer! Det har grävts i gångarna mellan gravarna. Även några gamla, återlämnade gravar fick ge plats för kablar. Markplattorna i gångarna har tagits bort och kommer ersättas

med gräs eller fint grus. Arbetet med att återställa gångarna beräknas pågå under hösten.

KULTURGRAVAR

Många har uppmärksammat att det sitter skyltar märkta "Kulturgrav" på vissa gravar på kyrkogården. Det betyder att gravstenen och därmed gravplatsen är kulturhistoriskt intressant.

För några år sedan gjordes en gravvårdsinventering på Nora kyrkogård då vissa gravstenar klassificerades som extra värdefulla ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Dessa gravplatser har nu fått en skylt vid gravstenen. Det är i huvudsak gamla gravstenar som fått detta epitet, gärna med längre text, konstnärlig utformning

eller högklassig gammaldags hantverksteknik samt gravstenar i gjutjärn och smide. Även gravstenar med titlar och/eller platsnamn från tiden före 1930 är särskilt intressanta.

Om du är intresserad av att läsa om en särskild gravsten finns information på församlingsexpeditionen.

RENOVERING. Byggställningar vid Nora kyrka.

VAD KAN VI GÖRA PÅ ONSDAGARNA I CORONATIDER?

Onsdagstreffarna byter karaktär under hösten på corona. Vid lämpligt väder aktiverar vi oss med promenader, croquet, kubb eller något annat kul. Vid regn ses vi i kyrkan med olika teman som t ex orgel, sång eller intressanta intervjuer. Naturligtvis blir det fika, korv och bröd eller något annat gott oavsett väder. Vi börjar så här! Du är varmt välkommen och får gärna vara med och påverka innehållet.

Start onsdag 9 september 10.30–12.30 – vi ses utanför församlingshemmet

VILL DU ENGAGERA DIG

i församlingen? Mejla till nora.tarnsjo.forsamling@svenskakyrkan.se. Vi har många idéer!

I CORONATIDER

Vi följer naturligtvis Folkhälsomyndighetens direktiv även fortsättningsvis, med distans till varandra och begränsning av antalet personer enligt gällande regler. Kyrkan är stor och vi kan sitta glest.

Behöver du prata med någon? Känner du oro? Vi finns till för dig, kontakta oss gärna.

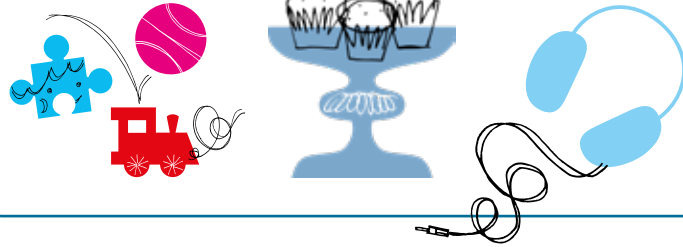
Vår kyrka är öppen alla vardagar!

Nora kyrka är öppen dagtid alla vardagar. Du är varmt välkommen in för att sitta ned en stund och kanske tända ett ljus.

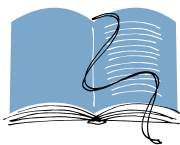
BAKLUCKELOPPIS & CAFÉ ARKEN

Lördag 26 september 10.00–13.00 i Noras Ark

Handla grejer på loppis och ta en fika på Café Arken. Vi har även försäljning av rättvisemärkta varor från vår Fair trade-hörna. Du som vill sälja det du inte behöver, boka plats via församlingsexpen på 0292-500 09 eller till nora.tarnsjo.forsamling@svenskakyrkan.se (kostnad 30 kr).

KONFIRMATION – FÖR DIG SOM GÅR I ÅTTAN LÄSÅRET 20–21

Tillsammans funderar vi kring vad det är att vara människa, om kärleken och döden, om vem Jesus är, om tro och tvivel, bibel och tradition, och om hur kristen tro genomsyrar hela vår kultur genom konst och böcker, musik och film. Däremellan fikar vi, leker, umgås och bara har kul tillsammans.

Start torsdagen den 3 september kl 18.30 i Harbo kyrka. Därefter träffas vi en gång i månaden under september till april.

Låter det som något för dig? Det är värt att prova! Har du frågor, ring eller maila Cecilia Jansdotter: 0292-223 74, cecilia.jansdotter@svenskakyrkan.se.

Nora församling, Tärnsjö

NY TERMIN! START VECKA 38 (14-17/9)

Snart öppnar Noras ark och församlingshemmet för alla barn- och ungdomar.

Alla våra barn- och ungdomsgrupper kommer att vistas mycket utomhus. Blir vi många delar vi in oss i mindre grupper. Självklart följer vi Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

ÖPPET HUS (0-6 år med vuxen)

Månd 9.00-12.00 *Lekparken vid Noras ark*

Vi träffas utomhus. Lek, pyssel och sångstund.

Fika och grilllunch till självkostnadspris.

MINIORER GRUPP 1 (f-klass och åk 1)

Måndagar 14.00-16.00 *Noras ark*

Vi startar med mellanmål, därefter samling, lek och skapande.

MINIORER GRUPP 2 (åk 2 och 3)

Måndagar 17.00-19.00 *Noras ark*

Med fokus på friluftsliv och skapande.

JUNIORER (från åk 4 och uppåt)

Onsdagar 15.00-17.00 *Noras ark*

Vi startar med mellanmål och avslutar med samling. Däremellan temabaserad verksamhet, skapande och utevistelse.

CLUB ARKEN (från åk 4)

Torsdagar 14.00-16.00 *Noras ark*

Drop-in. Gratisbordet erbjuder alltid smörgås och mjölk. Billigt fika/mellanmål finns att köpa. Små aktiviteter, sällskapsspel, lyssnande vuxna – Club Arken är fritt och skönt!

UNGDOMSGRUPP (åk 6-9)

Torsdagar 15.30-18.00 *Noras ark*

Ny ungdomsgrupp! Se ruta nedan!

KORALLEN & KRISTALLEN (f-klass – åk 6)

Tisdagar 14.00-15.30 *Församlingshemmet*

Vi startar med mellanmål. Sedan sjunger, tränar, övar, leker och musicerar vi. Vi planerar att göra små musikvideor samt uppträda utomhus. Korallen och Kristallen har till en början gemensam övning. Blir vi många delar vi upp oss i Korallen (lågstadiebarn) och Kristallen (mellanstadiebarn).

‘Låt barnen komma till mig, hindra dem inte! För Guds rike tillhör dem som är som dessa barn. Nu säger jag sanningen till Er, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.’ Sen tog Jesus upp barnen i famnen och lade sina händer på dem och välsignade dem.” (MARKUS 10:14-16)

UNGDOMSVERKSAMHET

SVENSKA KYRKANS UNGA – SKU

Alla ungdomar i åk 6-9 är välkomna till Noras Ark. Vi börjar med att äta tillsammans. På SKU finns tid för snack och aktiviteter utifrån dina behov, intressen och önskemål.

Start torsdag 17 september 15.30-18.00 *Noras Ark*

SKOLFIKET I ÖSTERVÅLA SKOLA – HÖGSTADIET

Självklart vill Nora församling vara med och driva "skolfiket". Tre dagar i veckan är det öppet. Svenska kyrkan och Heby kommun gör detta möjligt. Toppentillfälle att knyta kontakter, hjälpa till, hjälpas åt – tillsammans finns vi för de unga i kommunen.

Kalender Nora

Söndag 30 augusti 12 eft trefaldighet

11.00 FRILUFTSGUDSTJÄNST Naturrummet.
Medtag egen fikakorg.

Söndag 6 september 13 eft trefaldighet

11.00 HÖGMÄSSA Nora kyrka.

Söndag 13 september 14 eft trefaldighet

11.00 SÖNDAGSGUDSTJÄNST Uppståndelsens kapell.

Söndag 20 september 15 eft trefaldighet

11.00 HÖSTGUDSTJÄNST Österbo fäbodan.

Söndag 27 september 16 eft trefaldighet

11.00 SÖNDAGSMÄSSA Uppståndelsens kapell.

Söndag 4 oktober Den helige Mikael's dag

11.00 CAFÉGUDSTJÄNST Församlingshemmet.
Kyrkkaffe.

Söndag 11 oktober Tacksägelsedagen

11.00 MUSIKGUDSTJÄNST Nora kyrka.
Kyrkokören. Kyrkkaffe.

Söndag 18 oktober 19 eft trefaldighet

11.00 SÖNDAGSMÄSSA Uppståndelsens kapell.

Söndag 25 oktober 20 eft trefaldighet

11.00 SÖNDAGSGUDSTJÄNST Uppståndelsens kapell.

Lördag 31 oktober Alla helgons dag

10.00-14.00 ALLHELGONAKAFFE Nora kyrka.

14.00 ALLHELGONAKONSERT MED KYRKOÖREN
Nora kyrka.

18.00 MINNESGUDSTJÄNST MED LJUSTÄNDNING
Nora kyrka.

Söndag 8 november 22 eft trefaldighet

11.00 FAMILJEMÄSSA Nora kyrka.
Medverkan av kyrkans barngrupper.

Söndag 15 november Sönd före domssöndagen

11.00 GUDSTJÄNST MED SÅNGER FRÅN TAIZÉ
Uppståndelsens kapell.

Söndag 22 november Domssöndagen

11.00 EKUMENISK GUDSTJÄNST Betelkyrkan.

Lördag 28 november

18.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Nora kyrka. Kyrkokören.

Med reservation för ändringar och tryckfel. Se även vår
hemsida och Facebook-sida, affischer samt lokalpress.

Församlingsbor

VIGDA

Susanne Larsson
Pajuvirta & Thomas
Sverkersson
Isabelle Brolin Biloff
& Alf Östlund

AVLIDNA

Anna Davidsson
Karin Eriksson
Kerttu Svanström
Gunvor Pettersson
Sven Olof Englund
Agne Edström
Karin Jönsson
Torsten Landén

**VÄLKOMMEN TILL VÅRA
GUDSTJÄNSTER OCH AKTIVITETER!**

Kyrkloppet 2020

Kommunen ställde in årets Fest i Heby. Några av våra programpunkter kunde ändå genomföras. Vi bjöds på en härlig sommardag när det var dags för årets kyrklopp i samarbete med Ramsjö Runners. Startavgifterna gick till Barncancerfonden.

FAMILJEFD NR 1. Systrarna Ann-Charlotte Gustafsson och Caisa Millén spurtar över målsnöret.

SEGRARE. Patrik Björkskog (t v) segrade i 10 km-klassen. I 6 km-klassen sprang Ingemar Ångman (2:a fr v) in på andra plats efter Tove Nielsen (andra fr h). Trea kom Sara Nielsen. Svante och Svea Torssander (mitten och t h) är trots sin ringa ålder redan rutinerade i kyrkloppssammanhang och knep första- respektive tredjeplatsen på 2 km. På andra plats kom Magnus Roman.

BARNKLASS. Fyra tappra barn sprang 400 m och belönades med medalj och festis! Fr v: Sigrid Risberg, Greta Risberg, Isabella Björkskog och Temmu Björkskog.

FAMILJEFD NR 2. Charlotta Torssander utmanar sin far Anders Eriksson i backen upp mot mål.

DEN HÄR FINA TAVLAN, föreställande Vittinge prästgård när den ännu var röd, har församlingen fått som gåva av Lars-Olov Almgren, son till Hugo Almgren som var präst i Vittinge på 1930-talet. Varmt tack!

Älskade psalmer i jazzton

Kom och lyssna till älskade psalmer med Radbandet och Kajsa Walleng! Söndagen den 8 november kl 18.00 kommer de och har jazzgudstjänst i Vittinge kyrka för andra gången.

Radbandet startades av Bertil Dovelius 1993. Bertil är också ledare för kören Voces. Under drygt ett kvarts sekel har bandet varit knutet till Gottsunda men också gjort turnéer utomlands, bl a till USA. Format och musiker har växlat, men idag är Radbandet en sextett: Bertil Dovelius, bastrumpet och flygelhorn, Anders Öman, alt- och sopransaxofon, Stig Gröning, tenorsaxofon, Leif Östlund, piano, Staffan Nyström, basgitarr och Roy Ramsell, trummor. Oftast medverkar även Kajsa Walleng, sångerska.

Den unika musiken som används i liturgin är specialkomponerad av Leif Östlund. Han och

FOTO: EMMA JOHANSSON

Anders Öman fungerar också som bandets huvudarrangörer.

Det här blir andra gången Radbandet spelar i Vittinge kyrka. En svängig gudstjänst utlovas!

Körträffar på coronavis

För inbitna körsångare kan det vara svårt att hantera långa uppehåll. Abstinensen sätter in och sångarna dras ohjälpligt till varandra. I början av sommaren bestämde sig både Vittinge kyrkokör och Sångkraft (bilden) för att ses och sjunga lite efter en halv termin av inställda övningar.

Vi höll oss på säkert avstånd från varandra, när vi stämde upp i flera av våra favoritsånger. Tid för en kopp med tilltugg blev det också, och efterlängtat småprat tvärs över den osynliga tvåmetersbarriären.

Med laddade batterier gick vi på sommarlov. Men nu rycker det i stämbanden igen, och vi hoppas att vardagen, med regelbundna körövningar, snart ska kunna återgå till det normala.

Körmedlem

Höstterminen i Vittinge

Coronaviruset dröjer sig kvar och vi behöver fortfarande vara försiktiga för att minska risken för smittspridning. För att kunna återuppta vår barn- och ungdomsverksamhet i höst kommer vi genomföra en del förändringar. I dagsläget är dessa ej klara, men så fort vi drar igång kommer vi att meddela på vår hemsida, på Facebook och via affischer på skolan.

Vad gäller körverksamheten inväntar vi nya direktiv från Folkhälsomyndigheten och meddelar på hemsidan och Facebook när och hur övningarna börjar. Föräldracaféet kommer vara öppet, startdatum meddelas på vår hemsida och via sociala medier.

FÖRÄLDRACAFÉ *Startdatum meddelas senare.*

Ons, tors och fre 8.30-11.00 i Kyrkans allrum

Gemenskapsträffar för föräldrar och barn med fika och sångstund. Drop-in. Ledare: Johannes Risberg.

KÖRVERKSAMHETEN

Vi inväntar nya direktiv från Folkhälsomyndigheten.

SVENSKA KYRKANS UNGA *fr o m åk 7*

Startdatum meddelas senare.

Torsdagar kl 19.00-21.00 i Kyrkans allrum.

Drop-in. Ledare: Johannes Risberg.

STICKCAFÉ *Inställt tills vidare.*

GUBBDAGIS *Inställt tills vidare.*

ÅRETS KONFIRMANDER läste och konfirmerades ihop med Västerlövstas. Se sidan 19!

FOTO: KICKI WAPPESELL

SAMARBETE. Ingemar Ångman och Stefan Orvendal.

FOTO: MATS CARLSSON

HÖSPÄNT. I höjd med taklamporna syns de stänger som håller väggarna på plats.

Stabilisering av församlingshemmets väggar

I höstas upptäcktes skador på församlingshemmets tak. Det visade sig att de uppkommit genom att väggarna på församlingshemmet rört sig.

Under sommaren har Ingemar Ångman (Ångmans byggservice) och Stefan Orvendal

arbetat med att stabilisera väggarna på församlingshemmet för att förhindra att väggar och tak rör sig ytterligare, detta genom att spänna smala metallstänger från vägg till vägg inne i församlingssalen.

Emma Johansson

Kalender Vittinge

Söndag 6 september 13:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Vittinge kyrka.

Söndag 13 september 14:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Vittinge kyrka.

Söndag 20 september 15:e eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Vittinge kyrka.

Söndag 27 september 16:e eft trefaldighet

11.00 LEKMANNALÉDD GUDSTJÄNST Vittinge kyrka.

Söndag 4 oktober Den helige Mikaels dag

11.00 GUDSTJÄNST FÖR SMÅ OCH STORA MED DOPFEST Vittinge kyrka.

Söndag 11 oktober Tacksägelsedagen

11.00 TACKSÄGELSEGUDSTJÄNST Vittinge kyrka.

Söndag 18 oktober 19:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Vittinge kyrka.

Söndag 25 oktober 20:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Vittinge kyrka.

Lördag 31 oktober Alla helgons dag

18.00 MINNESGUDSTJÄNST Vittinge kyrka.

Söndag 1 november Sönd eft alla helgons dag

13.00 GUDSTJÄNST MED LJUSTÄNDNING Rungården.

Söndag 8 november 22:e eft trefaldighet

18.00 JAZZGUDSTJÄNST Vittinge kyrka. Se s 13!

Onsdag 11 november

19.00 KYRKOFULLMÄKTIGE Församlingshemmet.

Söndag 15 november Sönd före domssöndagen

11.00 GUDSTJÄNST FÖR SMÅ OCH STORA Vittinge k:a.

12.00–16.00 ADVENTSPYSSEL Församlingshemmet.

Söndag 22 november Domssöndagen

11.00 MÄSSA Vittinge kyrka.

Söndag 29 november 1:a i advent

11.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Vittinge kyrka.
Kyrkokören medverkar.

Söndag 6 december 2:a i advent

11.00 MÄSSA Vittinge kyrka.

Om vi kan ha kyrkkaffe och samvaro i samband med gudstjänsterna beror på smittläget. Håll utkik på webben, annonser och affischer!

Rapport från kyrkogården

FOTO: SOFIA HARBOM

Vi vill nämna att det inte är tillåtet att plantera högväxande buskar/träd på gravarna, detta enligt kyrkorådets beslut 2017-03-29 § 21f: "Kyrkorådet beslutar att införa förbud mot att plantera högväxande växter och träd på kyrkogården som t ex tujor och enar, för att de inte ska växa sig högre än gravstenarna."

Vi har tagit bort en häck och några buskar vid minneslunden och kommer fylla ut ojämnheter på kyrkogården.

Hoppas vi ses på kyrkogården i höst! Hör av dig till oss på vaktmästeriet om du undrar något (0224-620 69, vittinge.vaktmasteri@svenskakyrkan.se)!

Församlingsbor

DÖPTA

Elsibeth Astrid Valborg Lindahl

Elsa Brita Deras

VIGDA

Sebastian Ekbohm Eriksson & Moa Hesslegård

AVLIDNA

Elisabet Johansson

Majny Larsson

KONFIRMERADE

Minna Ljungberg

Lukas Sjöblom

Nellie Broman

Ludvig af Uhr

Alla helgons helg à la corona

I år kommer vi att ha ett nytt, anpassat koncept för att fira allhelgonahelgen och möta både församlingsbor och långväga besökare.

I alla våra tre kyrkor kommer vi att ha minnesgudstjänst i drop-in-form, alltså en längre gudstjänst med musik där du kan komma och gå när du vill. För att speciellt minnas de församlingsbor som lämnat oss under året brukar vi tända ljus och läsa upp namn, men i år kommer vi sätta upp namnen på en speciell plats dit du kan gå och tända ljus när du själv har möjlighet. Du som är närmast anhörig får en speciell inbjudan hemskickad.

Vi kommer att erbjuda något gott och varmt att fika på, men vi tar det utomhus i år. Så ta på dig varma kläder!

MINNESGUDSTJÄNSTER OCH UTEFIKA

Följande dagar och tider håller vi drop-in-minnesgudstjänst med musik och bjuder samtidigt på värmande allhelgonafika ute på kyrkogården. Varmt välkommen!

FREDAG 30/10 ALLHELGONAAFTON

13.00–19.00 Västerlövsta

LÖRDAG 31/10 ALLA HELGONS DAG

10.00–16.00 Enåker (Piano med Duk-Kyung Chang kl 15–16.)

10.00–16.00 Huddunge (Orgel med Margarita Långberg kl 15–16.)

13.00–19.00 Västerlövsta (Orgel med Urban Olsson kl 18–19.)

Värdefullt med vägkyrka

Efter en sommar där mycket varit anorlunda är vi mycket glada att vi kunnat ha vägkyrkan öppen som vanligt. I juli var kyrkan öppen mellan 12 och 16 varje dag med andakt kl 14. Som en anpassning till läget har vi i år haft kaffet utomhus.

Då många av de som brukar vara värddar för vägkyrkan är över 70 år, hade vi i år två ungdomar som sommarjobbade i kyrkan. Ida Dalin och Isak Karlsson serverade fika, såg till kyrkan och städade samt guidade besökare. Det blev en bra satsning som vi hoppas kunna fortsätta med. Tanken är att erbjuda årets konfirmander att

jobba i kyrkan under sommaren. Kanske kan det bidra till att de känner sig mer hemma i kyrkan och att det blir en naturlig plats att vända sig till.

Till sommarens vägkyrka gjordes en folder med foton och kort information om kyrkan och några av sevärdheterna, som altarskåpet. Foldern blir ett kvarvarande inslag och kommer att finnas i vapenhuset för den som vill veta mer om kyrkan.

Drygt 300 besökare kom till vägkyrkan i år. Det är något mindre än det brukar vara, men många under rådande omständigheter. Det är mycket värdefullt att vi kunnat bjuda in till vägkyrka, kanske extra viktigt i dessa tider. Till kyrkan kommer

både långväga gäster och församlingsbor för att fika, samtala, bese kyrkan och delta i andakter. Fikat är gratis, men vi har en insamling varje sommar till Svenska kyrkans internationella arbete, Act. Sommarens insamling gick till projektet "Rädda skogen för livets skull" och inbringade ca 850 kr.

Tack till alla som ansvarade för andakterna och de som bakade goda bullar och kakor. Ni gjorde det möjligt att genomföra vägkyrkan 2020.

Har du tankar om vägkyrkan och hur den kan förbättras? Hör av dig till någon av oss ansvariga (undertecknad eller Martina Tillberg) eller till kyrkans expedition.

Margareta Isberg-Nilsson

FOTO: ELIN JOHANSSON

Församlingshemmet renoveras!

Äntligen kan vi meddela att vi är i startgroparna för att renovera Västerlövsta församlingshem i Heby!

Vi har under året arbetat med att ta fram en plan för hur vi vill att lokalerna ska förändras. Köket kommer att göras om, för att bli rymligare och mer anpassat för den verksamhet vi har där med soppluncher, uthyrningar m m. Vi kommer att göra om toaletter, ordna med skötrum och handikappanpassa, flytta väggar och förbättra ventilation och övrig inomhusmiljö.

Detta är något vi längtat efter länge i pastoratet och vi tror det kommer att bli riktigt bra! Tyvärr så medför det att vi inte kan erbjuda någon uthyrning av lokalerna för en tid framöver, däremot har vi ett samarbete med hembygdsföreningen vilket gör det möjligt för våra medlemmar att vara där vid minnesstund efter begravningar etc.

Trädfällning och fönstermålning

Det är inte alltid lätt att fälla träd på våra kulturellt värdefulla kyrkogårdar. Ofta behövs flera olika tillstånd från länsstyrelsen. På Enåkers kyrkogård har det stått en död alm som vi väntat på att få ta ned. Nu är den äntligen borta!

I höst kommer vi att plantera ett nytt träd som ersättning för almen, samt ytterligare två som ersättning för tidigare fällda träd. Även på Huddunge kyrkogård kommer ett ersättningsträd planteras, istället för den stora lind vi var tvungna att ta ned akut förra sommaren då den hotade att rasa. I sådana lägen får vi fälla först och få tillståndet i efterhand!

Enåkers kyrkfönster har tvätats och målats. Så småningom ska tornluckorna tjäras om. Det är en hel del speciellt underhåll som behöver göras på en gammal kyrka.

Enåkers prästgård är såld!

Under många år har våra förtroendevalda bearbetat frågan om huruvida vi ska behålla den gamla prästgården i Enåker eller inte. Det var länge sedan den användes som tjänstebostad och på senare år har pastoratet hyrt ut den som privatbostad.

Svenska kyrkan lägger stora resurser på underhåll och förvaltning av fastigheter. Strävan är att göra sig av med fastigheter som inte används i verksamheten, så att mer resurser kan frigöras för denna. Enåkers prästgård är en del av den värdefulla och känsliga miljön kring kyrkan, så det var ändå ett beslut som behövde lite tid på sig att växa fram.

Prästgårdens nya ägare tillträdde i mitten av augusti. De har anknytning till både bygden och

FOTO: HUSFOTO

kyrkan, så trots visst vemod var detta den bästa lösningen som även gav ett gott tillskott till kassan.

Elin Johansson

Västerlövsta
pastorat

LUDWIG VAN BEETHOVEN 250 ÅR

BEETHOVEN FESTIVAL

VÄSTERLÖVSTA KYRKA 18-20 SEPTEMBER

HANS PÅLSSON piano och presentation

Fredag 18/9 kl. 19.00

JOHAN DALENE violin, **KRISTINA WINIARSKI** cello,
PETER FRIIS JOHANSSON piano

Lördag 19/9 kl. 16.00

JAKOB KORANYI cello, **JUHO POHJONEN** piano

Söndag 20/9 kl. 16.00

VAMLINGBOKVARTETTEN

Biljettpris 300 kr per konsert. Festivalpass 750 kr.

Vi firar Ludwig van Beethovens 250-årsjubileum med en tre dagar lång festival med ett urval av Beethovens pianotrios, cellosonater, sena stråkkvartetter samt de mytomspunna tre sista pianosonaterna.

Festivalens ciceron är professor Hans Pålsson, känd inte bara som en stor Beethovenpianist utan även som en entusiastmerande berättare. I det legendariska TV-programmet

I döda mästares sällskap gav han allmänheten en unik inblick i den klassiska musikvärlden. Hans Pålsson avrundar varje konsert med att framföra en av Beethovens tre sista pianosonater.

OBS! På grund av rådande omständigheter begränsas publiken till 50 personer. För ytterligare information samt biljettbokning, se vår hemsida.

www.vasterlofsta.se

10 oktober kl. 16.00: Konsert med hovsångerskan Anna Larsson, alt och Franciska Skoogh, piano.

För info om höstens samtliga konserter, se vår hemsida www.vasterlofsta.se.

Svenska kyrkan
VÄSTERLÖVSTA PASTORAT

VÄSTERLÖVSTA KYRKAS
MUSIKSTIFTELSE

FOTO: PIA ERIKSSON LUNDSTRÖM

ÅRETS KONFIRMATION för Västerlövsta och Vittinge genomfördes utan anhänga i kyrkan, men sändes live via Facebook för att familj och vänner skulle kunna följa med i gudstjänsten.

Bakre raden fr v: Hampus Ryr (ledare), Lea Johansson, Milton Dalin, Ludvig af Uhr, Lukas Sjöholm, Einar Ahnström, Simon Puusari, Minna Ljungberg, Pontus Eriksson (ung ledare), Johannes Risberg (ledare)

Framre raden fr v: Katarina Björklund (kyrkoherde), Saga Rydstedt, Nellie Broman, Nelly Masonen, Julia Olsson, Ida Dalin, Tyra Edvardsson, Tuva Halling, Ivar Winbäck, Marcus Åstrand (kyrkoherde), Malin Ekstam (ledare)

Ej med på bild: unga ledarna Karin Larsson, Wilson Chelge, Moa Thorén och Tilda Lindström

HÄNG MED PÅ KONFA! VI ÅKER PÅ AKTIVITETSLÄGER!

Under konfatiden får du lära dig mer om dig själv och ha roligt tillsammans med andra. I år åker vi på **läger med KRIK**, Kristen Idrottskontakt, där du får chans att prova olika sporter och aktiviteter. Alla i åk 8–9 är välkomna. **Allt är gratis!**

VECKOTRÄFFAR ELLER HELGTRÄFFAR?

Du väljer själv vad som passar dig bäst. Anmäl dig till det alternativ du föredrar.

Veckoträffar: Vi ses på torsdagseftermiddagar direkt efter skolan (kl 15–17).

Helgträffar: Vi träffas fem helger under läsåret.

FRÅGOR OCH ANMÄLAN

Malin: malin.ekstam@svenskakyrkan.se

Daniel: daniel.kallander@svenskakyrkan.se

Du kan också anmäla dig på vår hemsida:
svenskakyrkan.se/vasterlovsta/konfirmation

UMGÄNGE PÅ ANNAT SÄTT UTÖKAS OCH FLYTTAR IN I KYRKAN!

Västerlövsta kyrka

måndagar/torsdagar 14.00

**8 SEPTEMBER, 22 SEPTEMBER, 6 OKTOBER,
20 OKTOBER, 3 NOVEMBER, 17 NOVEMBER**

Vi är glada att vi hittat en ny uppskattad verksamhet som kan genomföras även i dessa tider. Vi välkomnar alla att vara med! Under hösten kommer "Umgänge på annat sätt" flytta in i kyrkorna. Vi har någon sorts program samt enkelt fika. Vi har markerat platser i kyrkan som man kan sitta på för att veta att man håller lämpligt avstånd. Max antal besökare tillämpas enligt gällande regler.

Huddunge kyrka tisdagar 14.00

13 OKTOBER, 10 NOVEMBER, 9 DECEMBER

Enåkers kyrka tisdagar 14.00

29 SEPTEMBER, 27 OKTOBER, 24 NOVEMBER

DRIVE IN-GUDSTJÄNST MED LOPPIS

Söndag 6 september 11.00

Kom till kyrkan i bil, eller ta med något att sitta på. Vi samlas på den stora parkeringen nedanför Västerlövsta kyrka, bredvid förskolan, där vi firar gudstjänst sittande i bilarna. Ta gärna med fika!

BIBELSTUDIER ONLINE!

Lär dig om Bibeln och dess budskap med vår prästkanديدat Daniel Källander. Se vår hemsida där videoklipp läggs ut under hösten.

Församlingsbor

DÖPTA

Västerlövsta församling

Astrid Fredriksson

Huddunge församling

Svante Cederlöf

VIGDA

Västerlövsta församling

Roger Jansson & Madelene Kjellberg

Magnus Westman & Elin Johansson

Anna Jansson & Niklas Andersson

Jessica Karlsson & Jerry-Lee Larsson

AVLIDNA

Västerlövsta församling

Ann-Christin Hofberg, Monica Cederfeldt

Eva Larsson, Nils Lundell, Eddy Lundqvist

Ingegerd Gunnarsson, Einar Lindberg

Enåkers församling

Sonja Eriksson, Doris Andersson

Helena Swartling

Huddunge församling

Sven Larsson

Sjudaregården säljs!

FOTON: JAN ALBINSSON

Vi vill tacka IOGT-NTO, med Jan och Gunilla Albinsson i spetsen, för alla härliga sommargudstjänster vi fått hålla på gården i Huddunge.

Huset och marken skänktes av bönder till IOGT-NTO i slutet av 1960-talet. När avdelningen för Heby (orten) lades ner flyttades all verksamhet till Huddunge och Sjudaregården.

När Gunilla Albinsson gick med i föreningen var fastigheten på väg att säljas och hela föreningen var på upphällningen. Det var bara elva medlemmar kvar. Hon lyckades övertala sin man Jan (bilden) att gå med. Efter en utbildning blev han vald till ordförande och man beslutade att behålla Sjudaregården.

Tillsammans har Gunilla och Jan lagt ner mycket arbete på huset, där det har varit mycket verksamhet: sommarläger för barn och ungdomar, Fest i Heby-aktiviteter, gårdsauktioner och sommargudstjänster. Det var vår tidigare präst Lena Gustavsson som tillsammans med Gunilla tog initiativ till att återuppta sommargudstjänsterna som hållits där förr om åren.

De senaste tolv åren har det åter varit ett fint samarbete mellan kyrkan och föreningen, mycket tack vare Jan och Gunilla. Det goda samarbetet ledde också till de senaste årens gemensamma julfestfirande i Västerlövsta församling.

MINNEN. IOGT-NTO:s Sjudaregården i Huddunge säljs och vi i pastoratet passar på att tacka för alla härliga gudstjänster med efterföljande kyrkkaffe vi fått ha där de senaste åren.

Hela människan

Vi kämpar på i corona- och semestertider. En förändring är att vi pga corona blivit tvungna att stänga café Oasen. Vi har gjort om rummen till el-rum, kontor och nya rum för prylar. Cafépersonalen håller numera till på lagret och i butiken.

Flera volontärer har varit förhindrade att hjälpa oss, då de tillhör riskgrupper. Arbetsförmedlingen har gjort stora nedskärningar, och personer som brukar arbetsträna hos oss kommer inte ut på samma sätt

Rapport från Hela Människan Sala-Heby

längre. Å andra sidan har vi fått två nya volontärer i verksamheten. När vi haft volontärer på plats har vi haft gårdsförsäljningen öppen. I juni hade vi en sommarauktion. Vår besökslägenhet i Sala har varit stängd, då Salbergaanstalten inte tagit emot besök.

Tack till alla våra fantastiska medarbetare, volontärer, styrelsemedlemmar och huvudmän och framför allt till våra kunder som kommer och handlar och skänker gåvor, så att vi kan

fortsätta hjälpa människor och värna om miljön genom återvinning! Vi ser med hopp på framtiden. Varmt välkommen att besöka våra second handbutiker i Sala och Heby!

Aktuellt kring höstens verksamheter och covid-19

Vi följer Folkhälsomyndighetens restriktioner om tillåtet antal personer vid sammankomster (i skrivande stund max 50 personer). I alla våra lokaler finns uppmaningar om att tvätta/sprita händerna och hålla avstånd. Vi tar för givet att man stannar hemma om man känner sig krasslig. Följande gäller för närvarande:

- Församlingshemmen är tillgängliga för uthyrning.
- Vid gudstjänst, vigsel, dop och begravning i kyrkan har vi märkt ut sittplatser på lämpliga avstånd från varandra.
- Barn- och ungdomsverksamheten är öppen (vi följer skolans restriktioner).
- Större mötesplatser där många äldre deltar såsom kyrkörer, syföreningar, soppluncher, födelsedagsfest för äldre jubilarer, öppet hus i Huddunge etc är *stängda* tills vidare. Även om inga vanliga körövningar hålls finns möjlighet att sjunga i mindre grupper. Kontakta körledaren för info.
- Vi erbjuder umgänge på annat sätt i kyrkan, drive in-gudstjänster och flera andra anpassade aktiviteter.
- Församlingsexpedition är öppen för besök, men om möjligt önskar vi att man ringer eller mailar istället. Kanslipersonalen kan även möta upp utomhus.
- Känner du dig ensam så är våra präster, vår diakon och övriga medarbetare bara ett telefonsamtal bort, redo för en pratstund!

AFTERNOON TEA – FÖRHOPPNINGSVIS!

Afternoon tea till förmån för Acts julinsamling har blivit en kär tradition. Vi hoppas kunna genomföra det även i år, i början av december.

Vill du på ideell basis bidra till underhållningen? Kanske läsa dikt, sjunga, dansa, eller spela? Varmt välkommen att höra av dig till Christina Teinler, 0224-343 91 eller christina.teinler@svenskyrkan.se.

HÖSTENS GRUPPER

BABYMASSAGE START V 39
8 platser. Onsdagar 9.00–10.00.

SMÅ FÖTTER START V 35
Öppen förskola i Heby. 0–4 år.
Tisdagar & torsdagar 9.00–11.30.

SÅNGFÅGLARNA START V 35
Barnkör med lek. Torsdagar
15.00–16.30 i Västerlövsta kyrka.

PILGRIMSBARN START V 36
6–10 år. I Heby tisdagar
13.30–15.30.

NATURKLUBBEN START V 37
6–12 år. I Huddunge måndagar
ojämna veckor 15.00–16.30.

KU I ENÅKER START V 36
Kyrkans unga (6–12 år).
Onsdagar kl 18.00–19.30.

KYRKGÄNGET START V 36
10–13 år. I Heby måndagar
jämna veckor 15.00–16.30.

UNGDOMSGRUPP START V 36
Varannan torsdag i Heby
17.00–19.00.

HIMLAMAT VÄSTERLÖVSTA
Pyssel, andakt, kvällsmat &
gemenskap för stora och små.
16.45 i församlingshemmet.
Datum: 7/10, 18/11, 9/12

KYRKOKÖRER
Inställda. Kontakta Margarita
om du vill vara med och sjunga
i en mindre grupp.

SPRÅKCAFÉ I HEBY
Språkträning. Onsdagar 16.30.
OBS! Ny dag!

UMGÄNGE PÅ ANNAT SÄTT
I kyrkorna.

Västerlövsta: 8/9, 22/9,
6/10, 20/10, 3/11, 17/11

Huddunge: 13/10, 10/11, 9/12

Enåker: 29/9, 27/10, 24/11

KAFFEREP I HEBY
Vid ICA, tisdagar 10.00–12.00:
1/9, 8/9
Vid Coop, fredagar 13.00–15.00:
28/8, 4/9, 11/9

Kalender Västerlövsta

Söndag 6 september 13:e eft trefaldighet

11.00 DRIVE IN-GUDSTJÄNST MED LOPPIS
Västerlövsta, parkeringen vid förskolan. Medtag fika!

Söndag 13 september 14:e eft trefaldighet

11.00 KYRKSÖNDAG MED 5G Huddunges kyrkparkering.
Sång- och gitarrgruppen 5G. Frågesport m m.

Torsdag 17 september

18.30 MÄSSA I RO OCH ENKELHET Västerlövsta kyrka.

Fredag 18 september–söndag 20 september
BEETHOVEN-FESTIVAL Västerlövsta kyrka. Se s 18!

Söndag 20 september 15:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA FÖR SMÅ & STORA Västerlövsta kyrka.
16.30 MÄSSA I RO OCH ENKELHET Enåkers kyrka.

Söndag 27 september 16:e eft trefaldighet

11.00 MUSIKGUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.
Tetyana Gamar och Margarita Långberg.

Torsdag 1 oktober

18.30 MÄSSA I RO OCH ENKELHET Huddunge förs.hem.

Söndag 4 oktober Den helige Mikael's dag

11.00 MÄSSA FÖR SMÅ & STORA Västerlövsta kyrka.

Lördag 10 oktober

16.00 MUSIKSTIFTELSENS KONSERT Västerlövsta kyrka.

Söndag 11 oktober Tacksägelsedagen

11.00 KYRKSÖNDAG MED TACKSÄGELSEGUDSTJÄNST
Huddunge kyrka.

14.00 TACKSÄGELSEGUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

16.00 TACKSÄGELSEGUDSTJÄNST MED DE ÄLDRES DAG
Enåkers kyrka.

Torsdag 15 oktober

17.30 MÄSSA I RO OCH ENKELHET Västerlövsta kyrka.

Söndag 18 oktober 19:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Västerlövsta kyrka.

Söndag 25 oktober 20:e eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

Torsdag 29 oktober

17.30 MÄSSA I RO OCH ENKELHET Västerlövsta kyrka.

Fredag 30 oktober Allhelgonafton

13-19 DROP IN-MINNESGUDSTJÄNST MED MUSIK +
FIKA PÅ KYRKOGRÅDEN Västerlövsta.

Lördag 31 oktober Alla helgons dag

10-16 DROP IN-MINNESGUDSTJÄNST MED MUSIK +
FIKA PÅ KYRKOGRÅDEN Huddunge.

10-16 DROP IN-MINNESGUDSTJÄNST MED MUSIK +
FIKA PÅ KYRKOGRÅDEN Enåker.

13-19 DROP IN-MINNESGUDSTJÄNST MED MUSIK +
FIKA PÅ KYRKOGRÅDEN Västerlövsta.

Söndag 1 november Sönd eft alla helgons dag

11.00 MÄSSA Västerlövsta kyrka.

Måndag 2 november

19.00 KYRKOFULLMÄKTIGE Enåkers församlingshem.

Torsdag 5 november

18.30 MÄSSA I RO OCH ENKELHET Huddunge förs.hem.

Söndag 8 november 22:e eft trefaldighet

11.00 KYRKSÖNDAG Huddunge kyrka. Kvinnojouren.
16.00 GUDSTJÄNST FÖR SMÅ & STORA Västerlövsta k.a.

Söndag 15 november Sönd före domssöndagen

11.00 MÄSSA Västerlövsta kyrka.

16.30 MÄSSA I RO OCH ENKELHET Enåkers kyrka.

Söndag 22 november Domssöndagen

11.00 GUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

Söndag 29 november 1:a i advent

11.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Västerlövsta kyrka.

14.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Huddunge kyrka.

16.00 ADVENTSGUDSTJÄNST Enåkers kyrka.

HIMLAMAT

Pyssel, kvällsmat,
andakt och gemenskap
för både små och stora.

Datum: 7/10, 18/11, 9/12

NALLE-SARAS STUND I KYRKAN

En gudstjänst för de minsta kyrkobesökarna där vi får ta
med oss gosedjur och sjunga sånger.

Datum: 15/10, 5/11, 26/11, 17/12

Gravskötsel på kyrkogården

Vad händer på kyrkogården efter att en kista har sänkts ner i jorden?

SKÖTSEL AV GRÄVDA KISTGRAVAR

I de gravar där människor har jordfästs i kista, låter man jorden i sin egen takt följa kistans tak när det sakta sjunker. Efter ungefär ett år har det bildats en liten sänka i gräset ovanför som man behöver täcka med ny jord för att få en jämn gräsmatta. Detta har Hasse Siwertsson gjort under våren på de platser där det behövts, och sått nytt gräs där.

– Det tar sig fint. Gräset frodas och nytt liv får växa runt vår kyrka, säger Hasse.

Även själva gravstenarna ska skötas. Jordens rörelser gör att gravstenar kan börja luta och det finns risk för att de kan falla. Då måste dessa stenas stagas upp av säkerhetsskäl.

Vaktmästare Rebecka Lindström ger en uppmaning till er som sköter om anhörigas gravar:

– Det är viktigt att hålla fritt runt gravstenen så att vi kan trimma och sköta växtligheten obehindrat, utan att ha sönder föremål som eventuellt förvaras bakom stenarna. Under våren ska till exempel gravljusen bort, så att sommarens arbete kan flyta på så smidigt som möjligt, och så att vår kyrkogård hålls vacker!

När en gravrätt sägs upp, tar man bort grav-

stenen och placerar den på ett så kallat lapidarium.

När det är en urna som ska sättas i en gravplats har man ofta först en begravningsgudstjänst i kyrkan och efter kremationen gör man en urnedsättning vid gravstenen.

Vaktmästarna sköter också om många av gravarna på den äldre delen, där grusgravarna är bevarade. Varje gravplats krattas fint och får sin unika prägel.

MINNESLUND

Minneslundens kräver också omvårdnad från våra vaktmästare. Urnorna grävs ner någonstans i minneslundens område under vår, sommar och höst. Där finns utsatta platser för ljus och blommor som man kan använda när man går dit.

– Det händer att människor även tar med sig prydnadssaker och annat för att skicka en hälsning till sin avlidna vän eller släkting. Numera finns en plats avsatt för dessa saker. De städas undan med jämna mellanrum, för att göra plats för nya och undvika att det blir översållat, säger Rebecka.

1 Under locket är den ännu tomma gravan.

2 Kistan är nedsänkt och all jord som grävts upp, läggs tillbaka över kistan.

3 Efter ca ett år har jorden sjunkit ner.

4 Ny jord läggs på för att jämna ut marken.

5 Nytt gräs sås och börjar snart spira.

6 Gravstenar kan börja luta och behöver då säkras upp.

7 När en gravrätt upphör och stenen ska tas bort, så lägger vi den på ett lapidarium.

8 Grusgravar finns kvar av kulturhistoriska skäl. De krattas i vackra, unika mönster.

Roger Molén fick en andra chans

”Även om man har så ont att man inte kan röra på sig, så kan man försöka le. För det är bättre att vara glad än att vara sur och tvär.” Det är ett motto som Roger vill leva efter och skicka vidare till oss.

I Harbo ser man ofta Roger Molén åka runt på sin permobil och man kan möta på honom på Ica för fika och småprat. När man träffar Roger möts man av en varm människa. Samtidigt förstår man att han gått igenom motgångar i livet. Man anar en livshistoria med många händelser, många känslor och tankar. Och Roger berättar gärna om man frågar.

TROGEN KYRKOBESÖKARE

Som präst har jag främst lärt känna Roger genom kyrkan. Han berättar att han inte har missat en enda gudstjänst eller mässa i Harbo kyrka de senaste fyra åren.

– Jag förstår inte att jag inte gått i kyrkan tidigare. Man går verkligen miste om något. Oavsett ens tro eller tvivel på kristendomen, så får man ut så mycket av en gudstjänst att fler borde komma! säger Roger.

Roger berättar att det tog ett tag för honom att hitta till kyrkans sammanhang. En period förknippande han kyrkobyggnaden bara med begravingar och sorg och hade svårt att ta sig dit. Men så träffade han kyrkoherde Cecilia Jansdotter och pratade med henne lite då och då. Hon peppade honom att komma till en gudstjänst.

Till slut tog han mod till sig och gick till julottan för sju år sedan och upptäckte att ”det var ju inte så hemskt, det var riktigt mysigt att vara där”. Han mötte en positiv atmosfär och människor med mycket hjärta. Han märkte att han kände trygghet och att gudstjänsterna hjälpte honom att hålla humöret uppe.

– Det är en stor värme och omtänksamhet

som man möter i kyrkan. Här finns människor som är lätta att prata med.

FÖRLORADE BÅDA BENEN

Och det finns mycket att prata med Roger om. Något som är påtagligt är förstås att Roger måste använda permobil och rullstol eftersom hans båda ben är amputerade vid knäna. Historien bakom det innehåller många detaljer, dramatik och människor som följt den under längre eller kortare perioder. Lite grand av den får jag mig till livs här.

En omvälvande dag i Rogers liv var den 1 augusti 2010, då han var nära döden och fick hjälp att ta sig till intensivvården i ambulans. Nära vänner, familj och sjukhuspersonal gjorde allt de kunde för att rädda hans liv. I och med sin diabetes hade Roger fått en mycket svår infektion i vänster fot. Trots många operationer

och stark antibiotikabehandling tvingades Roger till slut fatta beslutet att amputera benet innan det skulle bli ännu värre. Operationen genomfördes den 19 september samma år.

Perioden innan detta hände hade Roger mått mycket dåligt både psykiskt och fysiskt. Men när benet väl var borta märkte han på en gång att livskraften kom tillbaka. Han hade fått en andra chans, en gåva i form av ett liv som han bestämde sig för att ta vara på.

– Det var som om en röst sade till mig: ”Varsågod, här får du ditt liv tillbaka”.

Och han upplevde att det finns många människor som vill att han har ett bra liv, som

FOTO: ÅSA HEITER

GLAD. Trots svårigheter i livet har Roger Molén kvar en positiv livssyn.

tror på honom och som behöver honom för den han är.

– Jag är så enormt tacksam för min vän Terese Halpern, som alltid trott på mig och hjälpt mig i både kris och vardag. Och jag är evigt tacksam för personalen på Ackis, och jag har verkligen träffat många där! Jag har varit på nästan alla avdelningar.

Livet förändrades. Roger lärde sig att hantera en ny sorts vardag och det gick bättre och bättre. Men så kom nästa bakslag. Bara ett och ett halvt år senare hände något liknande med höger ben. I början av 2012 var han tvungen att åka in akut igen, då benet blivit infekterat av skärande bakterier. Denna gång var Roger beredd, och var än en gång tvungen att fatta beslutet att amputera. Den 11 mars 2012 genomfördes den operationen.

Efter det kom ännu en tid av rehabilitering, och Roger hyllar sköterskorna och deras praktikanter för att de hjälpte honom tillbaka, genom att vara så fantastiska och hoppfulla om att det skulle gå bra.

KYRKANS BETYDELSE

Hoppet, tacksamheten och sorgen kan finnas samtidigt. När båda benen var borta kom också sorgen över att ha mist dessa två viktiga kroppsdelar. Under fyra år fick han gå hos en kurator för att bearbeta vad som hade hänt, acceptera det nya livet och hitta nya sätt att hantera vardagen på.

– Det var under den perioden jag började gå i kyrkan, säger Roger. Jag sökte något mer i mitt liv. Och fann det. Både gemenskap och att få lyssna till många intressanta historier från Bibeln. Jag kan bära med mig vissa predikningar långt efteråt, särskilt när de innehåller personliga berättelser från predikanten.

En annan kyrklig verksamhet som Roger gärna deltar i är Gubbdagis, som Nina Eriksson och Tomas Alteby har hand om. Roger beskriver träffarna:

– Vi är ett stadigt gäng som kommer till Gubbdagis för att fika och pratar gamla tider och minnen. Det är en fin stämning. Kanske kan man bygga på med till exempel föreläsare, och fler andakter under de här tillfällena då vi ändå är samlade, föreslår Roger. Tomas och Nina är helt underbara, fortsätter han, och det är så roligt att det kommer gubbar från både Våla och Harbo, med olika bakgrund. Själv är jag den yngste gubben därmed marginal! Jag hoppas att fler hittar till Birgittagården när det är dags för Gubbdagis igen! Och jag vill verkligen uppmuntra fler att komma till gudstjänsterna!

Det får bli slutorden från Roger Molén till oss. Och så får vi ta med oss mottot: ”Det är bättre att vara glad än att vara sur och tvär”. Låt oss fortsätta att glädjas, hoppas och vara tacksamma för livet, även då motgångar möter oss.

Åsa Heiter

Församlingsbor

DÖPTA

Harbo församling

William Karl Blomkvist-Lingman

Östervåla församling

Elli Elsy Birgit Marianne Liljekvist Bergendal

VIGDA

Östervåla församling

Lennart Persson & Susanné Stjernfeldt

AVLIDNA

Östervåla församling

Kent Åke From

Enar Persson

Gunilla Zilén

Kristina Lundin

Rolf Gustavsson

Margit Larsson

Per-Åke Bergström

Renässans för brudkronor?

Brudkronor har använts i över 400 år, som en symbol för kyskhets. Många kyrkor äger ännu en eller flera brudkronor, även om de sällan används numera. Symboliken är bortglömd. I stället kan kronorna skapa band mellan generationer, som när Frida Billing nyligen gifte sig i samma brudkrona som hennes farmor Eivor Eriksson bar vid sitt bröllop för mer än ett halvt sekel sedan.

Lördagen den 3 november år 1956 vigdes Eivor och Olle Eriksson i Östervåla kyrka. På den tiden var det brukligt att bruden skulle bära brudkrona och i Östervåla kyrka finns det fyra stycken vackra brudkronor att låna för den som gifte sig i församlingen.

Modet och trender förändras under årens lopp, så även för brudkronor. Få brudar har an-

vänt krona de senaste 40 åren.

Men den 4 juli i år vigdes Eivor och Olles barnbarn Frida Eriksson i Aspnäs gårdskyrka och bar då samma brudkrona som farmor Eivor bar 64 år tidigare. När Frida valt vilken krona hon skulle använda och insåg att det var samma som hennes farmor haft blev hon väldigt glad. Även Eivor blev glad

och stolt över att de nu burit samma krona.

Kronan som bars av både Eivor och Frida är tillverkad i Uppsala år 1853 av A F Hellman.

Kan brudkronor komma på mode igen? Använd gärna Östervålas fina brudkronor när du gifte dig. Kontakta pastorsexpeditionen för mer information.

Mattias och Viktoria Landén

FOTO: THERESE MURDOCK

TRADITION. Eivor Eriksson, född Landén, från Mårtsbo och barnbarnet Frida Billing, född Eriksson, bar samma brudkrona på sina respektive bröllop 1956 och 2020.

GENOMTÄNKT. Östervålas nya trädgård ska gynna både naturen och människors samvaro.

Östervålas nya kyrkträdgård

TEXT OCH FOTO: ÅSA HEITER

Bakom församlingshemmet i Östervåla finns en grönyta, som vi vill utveckla! Visionen är att pastoratet utvecklar en teologisk trädgård som gynnar biologisk mångfald, social gemenskap, och församlingens verksamheter på ett sammanflätat sätt, som ett kretslopp där Jesus visar på Guds skapelse och på den heliga andes kraft i våra liv. Du kan vara med och bidra till att utforma den!

Numera finns en grillplats med vindsydd och några pallkragar. I pallkragar planerar vi att sätta blommor som kan användas till altarbuketter och kryddor som kan användas i vår matlagning. Som inspiration har vi även Hildegard av Bingen (abbedissa under 1100-talet) och hennes råd kring trädgårdsskötsel och hur olika växter kan användas i helande syfte.

Tanken är att vi fortsätter att hjälpas åt att bygga grunden till ett hus, såsom det såg ut i Kafernaum på Jesu tid. Vi har även börjat samla material till att bygga ett insektshotell, och vi är intresserade av att ta emot gamla vedträn, vedkubbar, torr bark och dylikt till det projektet.

Trädgården kommer varsamt att byggas på allteftersom idéer, material och kunskap flödar in. Om du vill bidra med något är du varmt välkommen att kontakta mig, Åsa Heiter.

MYSPLATS.

Vi ser fram emot många stunder av gemenskap vid utegrillen med bänkar och vindsydd. Borta vid huset syns pallkragar med blommor och örtekryddor, valda med inspiration från Hildegard av Bingen.

Nytt kök i församlingshemmet

Under sommaren byggdes ett kök med miljömedvetenhet och noggrann logistik. Per-Olov "Peo" Bäckström ser mycket nöjd ut när jag frågar honom om hur arbetet med det nya köket har gått.

Att planera ett nytt kök bör ta tid, säger han. I detta fall förbereddes alla detaljer under tio månader och själva byggandet pågick i fem veckor. Peo har pusslat ihop alla arbetsmoment och alla hantverkarens insatser i ett uttänkt flöde. Rörmokare, mattläggare, elektriker, kakelsättare, "skåpskravare" med flera har gjort sitt jobb enligt planen. Det mesta har alltså flutit på mycket bra, men inte allt.

HINDER PÅ VÄGEN

En oförutsedd detalj var att golvet under den gamla mattan var

ojämnt. Det blev ett extra moment att lägga ut ett plant spån-golv, så att den nya mattan skulle kunna läggas utan problem.

En annan oförutsedd händelse var att när beställningen av köksinredningen skulle göras blev Peo akut sjuk och behövde läggas in på Ackis i en vecka. Men med en målinriktad envishet kom han snart tillbaka för att återgå i sin tjänst för kyrkan.

MILJÖTÄNK

Peo berättar vidare om själva köket, där en viktig bas är att

använda så miljövänliga material som möjligt, helt enligt pastoratets miljövision. Skåp, luckor m m är till stor del tillverkade av återvunnet material, transportererna av materialet har hållits nere och sopsorteringen har gjorts tydlig så att alla har goda förutsättningar att göra rätt.

Nu ser vi fram emot att ta köket i bruk och få njuta av en modern, lättarbetad matlagingsplats där goda rätter kommer att lagas och där disken enkelt och snabbt blir skinande ren!

Åsa Heiter

FOTO: ÅSA HEITER

NÖJD. Per-Olov "Peo" Bäckström, som samordnade köksbygget, tycker att arbetet har gått smidigt och att resultatet blivit bra.

KONFIRMATION 2021

Ska du börja åttan i höst? Eller känner du någon som ska det? Se hit!

Alla blivande åttor har redan fått brev hem, men det kan ju ha hamnat i reklamhögen ... Naturligtvis är man välkommen även om man går i nian och missade förra året.

Detta är en inbjudan till något helt annat än du kanske är van vid. Vi vill ge dig en möjlighet att växa, att ifrågasätta och ta egen ställning och att prova på hur det är att leva med i kyrkoåret. Att lära känna folk på ett nytt sätt, att upptäcka nya sätt att se på saker och att få kunskap om ditt kristna kulturarv.

Tillsammans funderar vi kring vad det är att vara människa, om kärleken och döden, om vem Jesus är, om tro och tvivel, Bibel och tradition, och om hur kristen tro genomsyrar hela vår kultur genom konst och böcker, musik och film. Däremellan fikar vi, leker, umgås och bara har kul tillsammans.

Vi börjar med ett läger på Aspås för att lära känna varandra 18-20/9. Efter det kommer vi att ses någon onsdag, men även några söndagar. Nästa läger är 21-23/2 på sportlovet och långläger på påsklovet 26/3-1/4. Konfirmationen sker på Aspås under lägret och det blir sändningsmessa på påskdagen den 4/4 kl. 11 i Östervåla kyrka.

Det är bra att boka in dessa datum redan nu i familjekalendern. Lägren är naturligtvis kostnadsfria! Man kan också vara med i konfirmandarbetet under året, men välja att inte konfirmeras. För att konfirmeras måste man vara döpt. Om man inte är det ordnar vi det under konfirmandtiden.

Låter det som något för dig? Det är värt att prova!

Den 3 september klockan 18.30 är det inskrivning och information i Birgittagården i Harbo. Tag med dig föräldrarna eller någon annan vuxen och kom. I samband med informationsträffen bjuder vi på tacomidag.

Kalender Östervåla-Harbo

Söndag 6 september 13:e eft trefaldighet

11.00 ALTANGUDSTJÄNST MED GRILLNING Östervåla församlingshem. Med information om våra verksamheter.

Söndag 13 september 14:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Harbo kyrka.

Söndag 20 september 15:e eft trefaldighet

11.00 GUDSTJÄNST Aspnäns gårdskyrka.

Lördag 26 september

18.00 MUSIKGUDSTJÄNST: ORGELN OCH DISNEY Östervåla kyrka.

Söndag 27 september 16:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Harbo kyrka.

Söndag 4 oktober Den helige Mikael's dag

11.00 KYRKSÖNDAG MED DOPKALAS Harbo kyrka.

Söndag 11 oktober Tacksägelsedagen

11.00 GUDSTJÄNST Östervåla kyrka. Gubbröra medu.

Söndag 18 oktober 19:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Harbo kyrka.

Söndag 25 oktober 20:e eft trefaldighet

18.00 KYRKSÖNDAG MED TACOS KL 17 Östervåla kyrka. Gott & Blandat och Sångfåglarna medu.

Lördag 31 oktober Alla helgons dag

16.00 MINNESGUDSTJÄNST Harbo kyrka. Med solist och instrument samt öppen kyrka med gravsök.

19.00 MINNESGUDSTJÄNST Östervåla kyrka. Med solist och instrument samt öppen kyrka med gravsök.

Söndag 1 november Sönd eft alla helgons dag

18.00 MUSIKGUDSTJÄNST: ORGELN OCH AVICII Östervåla kyrka. En kväll om psykisk ohälsa med Avicii's musik.

Söndag 8 november 22:e eft trefaldighet

11.00 MÄSSA Östervåla kyrka.

Söndag 15 november Sönd före domssöndagen

18.00 KYRKSÖNDAG MED TACOS KL 17 Harbo kyrka. Sött & Mixat medu.

Söndag 22 november Domssöndagen

11.00 MÄSSA Östervåla kyrka.

Söndag 29 november 1:a i advent

11.00 GUDSTJÄNST Östervåla kyrka. Gott & Blandat och kyrkokören medu.

18.00 GUDSTJÄNST Harbo kyrka. Med solist.

Söndag 6 december 2:a i advent

11.00 MÄSSA Harbo kyrka.

18.00 ADVENTSMUSIK MED KYRKOÖREN Östervåla kyrka.

Med reservation för ändringar och tryckfel.

VI HAR PLANERAT FÖR

en tillvaro utan corona, väl medvetna om att hösten kan komma att se helt annorlunda ut.

Vi följer Folkhälsomyndighetens direktiv och anpassar och ställer om gudstjänster och evenemang efterhand.

Läs i reklambladet varje månad för uppdaterad information, samt på Facebook och affischer.

LOGOS (ΛΟΓΟΣ) – EN KURS I KRISTEN TRO

Är du nybörjare, sökande, bekännande och/eller allmänt nyfiken på kristen tro? Häng med, så lär vi oss mer!

Kursen består av nio träffar i Birgittagården på lördagar

kl 9–11: 17/10, 31/10, 14/11, 28/11 och 12/12 samt fyra träffar under vårterminen. Kursen kostar 300 kr. Vi använder Bibeln och psalmboken som kursmaterial och det finns möjlighet att bli döpt eller konfirmerad efteråt.

Hör av dig till Åsa Heiter (0292-22 372) om du vill vara med. Vi planerar för grupp på 5–10 deltagare. Välkomna!

Ställ upp i kyrkovalet!

Du som är engagerad i Svenska kyrkan kan ställa upp i kyrkovalet. Om du skulle bli invald får du vara med och bestämma vad kyrkan ska satsa på.

FOTO: MAGNUS ARONSON / IKON

ERFAREN. Karin Perers, kyrkomötets ordförande, anser att Svenska kyrkan behöver förtroendevalda som representerar vanliga kyrkotillhöriga med många olika erfarenheter.

Karin Perers är ordförande för kyrkomötet. Hon tycker att de kandidater som väljs in i kyrkovalet ska representera de breda grupperna av kyrkotillhöriga.

– Svenska kyrkan behöver förtroendevalda med olika erfarenheter. Då kan vi bilda goda lag.

Karin Perers kommer från en bondgård i Dalarna där kyrkan var en självklar del av livet. Hennes eget engagemang som förtroendevald startade när hon som mycket ung kom till Stockholm och Sofia församling. Hennes allra första uppdrag var att delta i arbetet med församlingsbladet.

– Kontakten med kyrkan gav mig en hemhörighet i storstaden.

Du som funderar på att ställa upp i kyrkovalet behöver vara förankrad i kyrkan och ha lust att dela med dig av det som du brinner för.

När du vill engagera dig ska

du börja med att ta reda på vilka nomineringsgrupper som finns på din hemort. Oftast finns det någon grupp du kan känna dig hemma i. Annars går det att bilda en ny grupp. Då behöver ni vara ett antal människor med samma vision.

Karin tycker att de som redan är aktiva i kyrkopolitiken har ett ansvar att fråga dem som ännu inte är engagerade om de vill ställa upp. Själv gick hon som

ung kyrkopolitiker till en kyrk kör med många unga och frågade om någon ville engagera sig i hennes nomineringsgrupp. Efteråt var det två körmedlemmar som tackade ja.

– Min erfarenhet är att många väntar på frågan. När den kommer är det ganska många som tackar ja. Det är lättare att säga ja än att kliva fram och anmäla sig!

Karin tipsar också om församlingsråden. I ett pastorat med flera församlingar ska det finnas församlingsråd i varje församling. Vilka som ska vara med i dessa bestäms inte i kyrkovalet utan efteråt av kyrkofullmäktige.

Direkt efter kyrkovalet bestämmer de nyvalda hur församlingens eller pastoratets budget ska se ut. Där finns det möjlighet att välja vilka verksamheter som ska lyftas fram och hur mycket man ska satsa på byggnader, verksamhet och personal. Det kan vara mycket konkret: Vill vi satsa på en ungdomsledare, på musiklivet, på stöd till äldre och ensamma? Eller något helt annat?

Maria Sandell

Du som vill bli kandidat i kyrkovalet måste:

- vara medlem i Svenska kyrkan
- vara döpt i Svenska kyrkan eller annat kristet samfund, eller tidigare ha varit förtroendevald i Svenska kyrkan
- fylla 18 år senast på valdagen
- vara kyrkobokförd i det område valet gäller.

Läs mer på www.svenskakyrkan.se/stall-upp

Kaffe med hopp

I en kris drabbas människor i utsatthet hårdast. Coronaviruset gör inga undantag. Bristen på sanitet, rent vatten och fullgod sjukvård är påtaglig för miljontals människor och många lider av underliggande sjukdomar och undernäring. Tillsammans med lokala partners över hela världen kämpar vi varje dag för att människor i utsatta situationer, på flykt eller i konflikt ska ha ett värdigt liv.

Din och allas hjälp behövs i detta akuta läge. Gör ert fika till ett extra viktigt sådant. Bjud in till *Kaffe med hopp!*

”Träffas” på distans över en kopp kaffe och unna er en bulle! Uppmana alla som deltar att swisha en gåva till Act Svenska kyrkan. Be dem sedan bjuda in en vän eller farmor till en Kaffe med hopp och sprid uppmaningen vidare. Varje gåva gör skillnad!

FOTO: MARCUS BECKFORD / TRUE NORTH PRODUCTION

**GÖR DITT FIKA
EXTRA GOTT!**

**SWISHA
9001223
#KAFFEMEDHOPP**

HUR GÅR DET TILL?

1. FIKA

Digitalt med till exempel vänner, kollegor eller mormor. Ring upp någon du tycker om och fika tillsammans. PS. Du kan förstås fika där du vill och det passar dig. Ditt fika behöver inte vara digitalt.

2. SWISHA

Uppmuntra alla som är med och fikar att swisha en gåva till 900 1223. Skriv ”Kaffe med hopp” i meddelandefältet.

3. DELA

Njut av er fikastund, ta en bild på den och dela den gärna i sociala medier som exempelvis Facebook och Instagram. Skriv in hashtaggen **#kaffemedhopp** och nämn Act Svenska kyrkan i ditt inlägg. Uppmuntra fler att göra som ni. Ju fler vi blir som fikar, desto större skillnad gör vi tillsammans!

Korsord!

KORSORDSKONSTRUKTÖR: LARS-GÖRAN STÅHL

KAN MAN VISA FILM MED SPETS ELLER PLATS FÖR SOPOR	↩	FINNS BÅ- DE STORA & LILLA I DALSLAND	OBENÄ- GENHET ATT ARBETA	MJUKT TYG	VASSA REDSKAP	BLIR OST OCH ORT	↩	FAR AFFÄR	NATIONAL- PARK	KÖR I UPPSALA	TUR ELLER STÄLLA UPP	REGENT			
FRISTAD															
FÖR- SKÖNADES															
GYCKEL															
↪		KULTUR- LOKALER								PÅSTOD DEL AV AXEL OCH HANDEN					
SJUDA							KÄRVAR ELLER BE- STRIDER								
ALKOHOLHALTIGT TILLBEHÖR TILL KAFFE					UTESLUTA & RENGÖRA						BÖRJAR KYRKO- ÅRET MED	ANVÄNDA ETT SINNE			
MJÖLKSOCKER					SVULSTER & VÅTSKOR										
SKIVA		ÅKER				RYSSJA			SKRED						
						ACKORD			FLYGER OMKRING						
NYHETS- BYRÅ		SKÅR	NYHETS- BYRÅ	VÄMJDEN VID											
ÄR INTE MOGET				VILL INTE PUTTA			VÄXT OCH GÅNGART					INTE BEREDDA			
				INFOGAD VÄXTDEL											
SPRÄNG- ÄMNE						PRONOMEN			RIKTNING						
						SKRIV- BORDS- PRODUKT			VILL FIS- KARNA & BARN HA						
SKINN ELLER VILLOPLATS			FÖRSLAG ELLER KROPPS- RÖRELSE							RÄCKA					
										PROFET					
I VÄG			UT- TRYCKS- FULLA												
				INTER- NATIONEL- LA TÄV- LINGAR				FLOD			LOFT EL- LER STOD I BEGREPP ATT	SES I HOV OCH KLÄDER			
								HONA							
				FÅR DEN SOM MÅS- TE LÄMNA											
												KEMISKT TECKEN FÖR KOL	ANVÄNDS TILL KLOT		
				↪	UDDA PLAGG	STAD I TYSKLAND							STAD MED KUNG		
	NEUROLOGISK SJKDOM														
JORDART							VIMMEL- KANTIG		STÅR OFTA VID Å			SPANSK LIGATUR			
									VÄSEN						
Ja, över allt skall hans härlighet vara en skärm, ett tak som ger skugga under dagens hetta, ... (Jesaja)				BOND- RULLE											
				Korsords- konstruktör: Lars-Göran Ståhl ©	STADGA ELLER KONSTRUKTIONSVIRKE										

Skicka din rätta lösning per post eller mail till någon av församlingarna senast 1/10 så lottar vi ut fina priser. Grattis Marion Berglund, Vittinge, Evert Persson, Tärsjö, Peter Gustavsson, Östervåla, samt Anita och Lennart Gustafsson, Järfälla, som vann förra numrets korsordstävling.

NAMN: .....

ADRESS: .....

E-POSTADRESS: .....

Första hjälpen vid sorg

Sorg kan inte botas, men genom att dela den kan sorgen göras mer uthärdlig. All sorg är unik och det finns inga absoluta sanningar eller instruktioner. Kanske är det därför som så många känner sig osäkra inför mötet med andras sorg. Med de här tipsen hoppas vi kunna bidra till att fler ska känna sig lite tryggare och bättre förberedda, så att ingen lämnas ensam i sin sorg.

TA ANSVAR FÖR KONTAKTEN

Viktigt är att vi inte lägger ansvaret för kontakten på den sörjande. Vi kan undvika att säga: "Ring om det är något, jag finns här", då risken är stor att den sörjande inte orkar ringa. Det är bättre om vi säger: "Jag ringer dig på tisdag, svara om du orkar". Ibland får vi inget svar och det är okej, den sörjande orkar inte alltid svara. Då kan vi ringa tillbaka senare.

TA INITIATIV

Det är bra om vi kan föreslå en helt vardaglig aktivitet. Bjud på fika, kolla på en film eller ta en promenad i all sin enkelhet. Många som sörjer längtar efter en paus i sorgen och lite vanligt liv. Tänk på att den vi bjuder in kanske tackar nej och att det är helt okej, det viktiga är att vi frågar – och att vi vågar fråga igen.

BRYT TYSTNADEN

Många känner att det är svårt att höra av sig till en medmänniska som sörjer. Vad ska jag säga? Tänk om det blir tyst eller om personen börjar gråta? Men det viktiga är inte vad vi säger utan att vi bryter tystnaden. Ibland är ett sms bättre än ett telefonsamtal eftersom det kan vara lättare både att skicka och svara på.

VISA NÄRVARO

Många av oss är rädda för att tränga sig på och det slutar ofta med att vi inte hör av oss alls. Kanske tänker vi att den sörjande behöver vara ifred eller att man ska vänta lite med att höra av sig tills "det värsta gått över". Det är viktigt att vi tydligt visar att vi finns där så att den sörjande inte känner sig isolerad, utanför eller ignorerad.

GE UTRYMME

Ofta är det många som sörjer samma människa. Alla har haft sin egen relation till den som dött. Vi låter den närmast sörjande vara i fokus och undviker att ta över med våra egna minnen och känslor. Den sörjandes känslor, oavsett vilka, måste få vara de som gäller. Våra tankar är också viktiga – men inte viktigast.

HA TÅLAMOD

Varje sörjande har sin egen sorgprocess. Det behöver vi ha förståelse för. Det kan finnas risk att vi försöker trösta bort sorgen eller visar frustration över att den håller i sig. Det finns ingen normal tid som det tar att sörja. Vissa saker behöver helt enkelt berättas om och om igen, så låt din medmänniska älja det som har hänt. Det kan vara en viktig del i att förstå och bearbeta sorgen.